

je, ač k tomu byl povinen jako starosta obce D. B., avšak v odůvodnění rozsudku odvolacího soudu se výslovně uvádí, že bylo povinností žalovaného jako starosty obce, která vlastní kamenolom, přesně dbáti toho, aby se při jeho provozu plně dodržovaly bezpečnostní předpisy min. nařízení čís. 116/1908 ř. z., takže měl žalovaný jako starosta a tudíž zástupce majitele lomu dělníky náležitě poučiti a na ně dozírati. Také se v rozsudku odvolacího soudu odůvodňuje příčinná souvislost mezi jednáním a opominutím žalovaného a škodlivými následky na těle žalobcově vzniklými tím, že žalovaný nedbal dodržení bezpečnostních předpisů, ačkoliv to bylo jeho povinností jako starosty a tím odpovědného orgánu za provoz kamenolomu. Při právním posouzení žalobního nároku jest tudíž vycházeti z obsahu rozsudku trestního soudu o vině žalovaného i v této části a lze řešiti jen druhou otázku, zda žalovaný jako starosta obce D. B. jest žalobci odpovědný za následky úrazu podle § 47 úr. zákona. Odvolací soud správně dolíčil z ustanovení § 52 mor. zřízení obec., že starosta jest zákonným zástupcem obce a že jako zákonný zástupce její není třetí osobou, ručící za škodu podle § 47 úr. zákona. Na správnosti právního názoru odvolacího soudu nic nemění, nazval-li žalovaného representantem obce, neboť i tímto výrazem nevyjádřil odvolací soud nic jiného, než že žalovaný jednal jako zákonný zástupce obce D. B. Ani obecní zastupitelstvo ani obecní rada nezastupují obec na venek; obecní zastupitelstvo jest podle § 29 mor. zřízení obec. orgánem usnesení činícím a přihlížejícím a obecní rada jest podle § 48 téhož zřízení v záležitostech obecních orgán správu vedoucí a vykonávající, kdežto starostovi obce podle § 49 mor. zřízení obec. přísluší řídití práce všeliké na radu obecní vložené a přihlížeti k nim, a členové rady jsou povinni býti mu v tom nápomocni a vykonávati dle jeho nařízení a pod jeho odpovídáním práce, které jim uloží. Jako zákonný zástupce obce D. B., která byla provozovatelkou lomu podle § 11 úr. zákona, byl s touto podnikatelkou totožný, ježto tato, jsouc osobou právnickou, osobně jednati nemůže, nýbrž toliko svými zákonnými zástupci. Nepatřil tudíž žalovaný k osobám v § 47 úr. zákona vyjmenovaným, mezi něž patří pouze zřizenci závodu a osoby od podnikatele odlišné (srov. Sb. n. s. civ. čís. 128, 15728).

Čís. 17334.

Zásada, vyslovená v § 1, odst. 3, zákona č. 61/1925 Sb. z. a n., platí též pro zrušení služebního poměru u osob, které byly povolány do služeb podle zákona o obraně státu (č. 131/1936 Sb. z. a n.).

I po vydání tohoto zákona platí ustanovení § 34 č. 5 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n., že důležitým důvodem, pro který je zaměstnavatel oprávněn předčasně propustiti zaměstnance, je zejména i to, že byl zaměstnanec povolán k vykonávání vojenské služby, přesahující zákonnou dobu cvičení ve zbrani.

(Rozh. ze dne 9. června 1939, Rv II 261/39.)

Žalobce přednesl, že byl zaměstnán u žalovaného od 15. srpna 1936 jako advokátní koncipient za měsíční plat 1.150 K. Dne 23. září 1938 nastoupil po vyhlášení mobilisace vojenskou službu. Dne 10. listopadu 1938 poslal mu žalovaný dopis, ve kterém mu sděluje, že vzhledem na naprostý pokles agendy v kanceláři jest nucen s ním služební poměr zrušiti. Žalobce vrátil se z vojenské služby dne 5. prosince 1938. Dne 6. prosince 1938 nastoupil opět v kanceláři žalovaného, který jej k 31. prosinci 1938, prý bezdůvodně, propustil. Žalovaný zaplatil žalobci služné do 23. září 1938, potom za další měsíc ve výši 1.150 K a za dobu ztrávenou žalobcem v prosinci v kanceláři žalovaného v částce 770 K. Žalobce tvrdí, že žalovaný mohl služební poměr s ním zrušiti jen výpovědí a poněvadž táž mu nebyla dána k 31. prosinci 1938, mohl žalobce rozvázati služební poměr pouze výpovědí 6nedělní ke konci kalendářního čtvrtletí, totiž k 31. březnu 1939. Poněvadž se tak nestalo, přísluší mu plat za tři měsíce od 1. ledna 1939 do 31. března 1939 v zažalované částce. Proti žalobě namítl žalovaný, že vzal v prosinci 1938 žalobce po jeho návratu z vojenské služby do kanceláře jen z ochoty a propustil ho bez výpovědi ke dni 31. prosince 1938, maje při svém postupu oporu v zákoně č. 154/1934 Sb. z. a n. Žalobci vyplatil při jeho návratu z vojenské služby jednoměsíční plat dle § 24 zák. čís. 154/1934 Sb. z. a n. a ponechal ho v kanceláři bez právního závazku, poněvadž již před tím, před nastoupením vojenské služby, dokončil zákonnou přípravnou praxi koncipientskou. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Podle § 74 zák. čís. 131 z roku 1936 Sb. z. a n. platí pro osoby, které byly povolány k osobním úkonům a byly v době tohoto povolání v určitém pracovním poměru, obdobně ustanovení zákona ze dne 31. března 1925 čís. 61 Sb. z. a n. o zachování pracovních poměrů po dobu cvičení ve zbrani. Předpis § 135 tohoto zákona rozšířil platnost § 74 na osoby, vykonávající za branné pohotovosti státu činnou službu vojenskou nebo zvláštní úkony podle § 3 branného zákona. Jest tedy pro rozhodnutí tohoto sporu řešiti otázku, zda zákonem čís. 131 z roku 1936 Sb. z. a n. byla derogována platnost zákona čís. 154/1934 Sb. z. a n. Je nesporné, že žalovaný žalobci po jeho návratu z vojenské služby vyplatil 1.150 K, tedy měsíční plat ve smyslu § 24 odst. 1 zák. čís. 154/1934 Sb. z. a n., a že žalobce jej přijal. Podle názoru odvolacího soudu zákon nemínil jednoměsíční plat výše uvedený stanoviti jako dar, nýbrž jako rekompensaci za ustanovení § 34 čís. 5 zák. čís. 154/1934 Sb. z. a n., takže, když zákon ukládá zaměstnavateli značné plnění bez protiplnění, dává mu jistě možnost, aby poměr služební dle § 34 čís. 5 cit. zákona zrušil pro případ vojenské služby zaměstnancovy v trvání delším než cvičení ve zbrani. Zákonem čís. 131/1936 Sb. z. a n. nebyla platnost ustanovení §§ 24 a 34 čís. 5 zák. čís. 154/1934 Sb. z. a n. derogována, což usuzuje odvolací soud z toho, že podle zákona ze dne 31. března 1925 čís. 61 Sb. z. a n. odst. 3 jest právem zaměstnavatelovým, aby z důležitých příčin uvedených v příslušných právních předpisech předčasně

zrušil pracovní poměr i bez výpovědi, i když jde o osoby, které za mobilisace konají činnou službu vojenskou. Za takový právní předpis jest považovati právě ustanovení § 34 zákona o soukr. zaměstnancích. Jak z ustanovení § 24 čís. 154/1934 Sb. z. a n. vidno, měl tento na zřeteli všechny druhy služby vojenské, takže zákonem čís. 131/1936 Sb. z. a n. nebyl tento zákon ani dotčen, ani modifikován (§ 199 zák. č. 131/1936 Sb. z. a n.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání dovozuje, že ustanovení § 34, čís. 5 zákona o soukromých zaměstnancích čís. 154/1934 Sb. z. a n. bylo zrušeno ustanovením § 135, pokud se týče § 74 zákona o obraně státu ze dne 13. května 1936 čís. 131/1936 Sb. z. a n. a že proto zaměstnanec, povoláný za branné pohotovosti státu k vykonávání činné služby vojenské, nemůže býti ze služebního poměru zaměstnavatelem propuštěn, ani když trvání vojenské služby přesahuje zákonnou dobu cvičení ve zbrani (cvičení služebního). Tomuto právnímu názoru nelze přisvědčiti. Podle předpisu § 135 zákona o obraně státu platí ustanovení § 74 obdobně o osobách vykonávajících za branné pohotovosti státu činnou službu vojenskou, nebo zvláštní úkony podle § 3 branného zákona. Citovaný § 74 nemá však jiného ustanovení než, že pro osoby, které byly povolány k osobním úkonům a byly v době tohoto povolání v určitém pracovním poměru, platí o zachování tohoto poměru obdobně ustanovení zákona ze dne 31. března 1925 čís. 61 Sb. z. a n. o zachování pracovních (služebních) poměrů po dobu cvičení ve zbrani (cvičení služebních). Z tohoto zákona však nikterak neplyne, že zaměstnavatel není oprávněn zrušiti služební poměr, má-li pro zrušení důležité důvody podle tohoto zákona. Ustanovujeť § 1, odst. 3, zákona č. 61/1925 Sb. z. a n., že právo zaměstnavatele, aby z důležitých příčin, uvedených v příslušných právních předpisech, předčasně zrušil pracovní (služební poměr), byl-li zaměstnanec povolán ke cvičení ve zbrani podle § 1, odst. 1, zákona čís. 61/1925 Sb. z. a n., zachovává se v platnosti i během ochranné doby určené v § 1, odst. 1, zákona čís. 61/1925 Sb. z. a n. V ustanovení § 10 zákona čís. 61/1925 Sb. z. a n. bylo sice dáno vládě zmocnění, aby nařízením upravila obdobně zachování pracovních (služebních) poměrů pro případ mobilisace nebo mimořádného povolání zálohy v míru, ale k vydání tohoto nařízení nedošlo. Potom však byl vydán zákon o soukromých zaměstnancích čís. 154/1934 Sb. z. a n., který v § 24 výslovně upravil práva zaměstnance pro případ plnění branné povinnosti, kromě presenční služby a jiné činné služby trvajících přes šest měsíců, a ponechal zaměstnanci nárok na plat po jeden měsíc, trval-li pracovní poměr podle dotčeného zákona v témže podniku nepřetržitě

alespoň rok. Při tom však § 24 zákona čís. 154/1934 Sb. z. a n. poukázal zase jen na ustanovení zákona čís. 61/1925 Sb. z. a n., v němž, jak již shora podotčeno, bylo ponecháno zaměstnavateli právo předčasně zrušiti pracovní (služební) poměr z důležitých příčin. Poněvadž ani ustanovení § 135 zákona o obraně státu nemá v této příčině žádného doplnění §u 74 téhož zákona a §u 1 zákona čís. 61/1925 Sb. z. a n. a nelze je proto vykládati jako předpis, upravující i rozsah práv zaměstnavatelových obsažených v § 34 zákona čís. 154/1934 Sb. z. a n., dospěl dovolací soud k závěru, že zásada vyslovená v § 1, odst. 3, zákona čís. 61/1925 Sb. z. a n. platí též pro zrušení služebního poměru u osob, které byly povolány do služeb podle zákona o obraně státu čís. 131/1936 Sb. z. a n. Důvodová zpráva k ustanovení § 74 zákona o obraně státu strana čís. 176 by sice mohla dáti podnět k domněnce, že zákonodárce zamýšlel zaručiti zaměstnanci trvání pracovního poměru po dobu plnění osobních úkonů i nadále, takže by se po svém návratu z osobních úkonů mohl beze všeho vrátiti na místo svého původního zaměstnání, ale tato zásada nebyla podle doslovu § 74 zákona č. 131/1936 Sb. z. a n. převzata do zákona. Platí tedy i po vydání zákona o obraně státu čís. 131/1936 Sb. z. a n. nadále ustanovení § 34, čís. 5, zákona čís. 154/1934 Sb. z. a n., že důležitým důvodem, pro který je zaměstnavatel oprávněn předčasně propustiti zaměstnance, je zejména i to, že zaměstnanec byl povolán k vykonávání vojenské služby, přesahující zákonnou dobu cvičení ve zbraní. V souzené věci jest nesporné, že žalobce byl zaměstnán u žalovaného od 15. srpna 1936 jako koncipient za měsíční plat 1.150 K a že dne 23. září 1938 nastoupil činnou vojenskou službu za branné pohotovosti státu a vrátil se z této dne 5. prosince 1938 a že žalovaný v tomto mezidobí dopisem ze dne 10. listopadu 1938 služební poměr se žalobcem zrušil a po návratu žalobcově dne 6. prosince 1938 při tomto zrušení služebního poměru s odvoláním se na důležitý důvod podle § 34, čís. 5, zákona čís. 154/1934 Sb. z. a n. setrval a odvolává se na ustanovení § 24 zákona čís. 154/1934 Sb. z. a n. vyplatil žalobci jednoměsíční plat 1.150 K, který žalobce přijal. Žalobce neuznává oprávnění žalovaného k zrušení služebního poměru propuštěním v ochranné době ve smyslu § 1 zákona čís. 61/1925 Sb. z. a n. se zřetelem na ustanovení §§ 74 a 135 zákona čís. 131/1936 Sb. z. a n. domáhá se služebního platu za výpovědní lhůtu od 1. ledna do 31. března 1939 (§ 31 lit. a) zákona čís. 154/1934 Sb. z. a n.). Poněvadž shora uvedená doba činné vojenské služby žalobcovy — od 23. září do 5. prosince 1938 — přesahuje čtyřnedělní dobu cvičení ve zbraní (služební cvičení) určenou v § 22 zákona čís. 193/1920 Sb. z. a n. a poněvadž žalovaný zaplacením jednoměsíčního platu žalobci učinil zadosť ustanovení § 3 zákona čís. 61/1925 Sb. z. a n. a § 24 zák. čís. 154/1934 Sb. z. a n., byl žalovaný oprávněn zrušiti služební poměr se žalobcem podle § 34, čís. 5, zákona čís. 154/1934 Sb. z. a n. a lze jinak odkázati k správným důvodům napadeného rozsudku.